

9. Ягупов В. В. Суб'єктність учнів як основна детермінанта дистанційного навчання в системі професійно-технічної освіти. *Наук. вісник Ін-ту проф.-тех. освіти НАПН України. Професійна педагогіка: зб. наук. праць.* Вип. 11. К.: Міленіум, 2016. С. 29–37.

Отамась Інна Григорівна,
кандидат історичних наук, доцент кафедри професійної та вищої освіти
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

ВІДКРИТА ОСВІТА ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІВ

Сучасні соціальні й економічні зрушення, що відбуваються в Україні та світі, спонукають до реформування системи освіти, що, у свою чергу, зумовлює нові вимоги держави і суспільства до професійної підготовки педагогів. Роль сучасного педагога змінилась, оскільки сьогодні він далеко не єдине, а тим більше не головне джерело інформації для своїх учнів. Сьогодні учні мають можливість черпати різноманітну інформацію з розмаїття підручників, посібників, телебачення, за допомогою комп'ютерних технологій, і незаперечним лідером у цьому списку є інтернет.

Значний внесок у дослідження проблеми використання технологій відкритої освіти зроблено В. Ю. Биковим [2; 3], який розглянув особливості, принципи та технології відкритої освіти.

Привертаючи увагу до принципово нових пріоритетів суспільства, що ввійшло в інформаційний етап свого розвитку, сучасні вчені (В. Андрущенко, М. Згуровський, М. Кириченко та ін.) зазначають, що його головною цінністю є не самі інформаційно-комунікаційні технології, а люди як творці й споживачі цих технологій. Тому, окрім технологічного виміру, інформаційне суспільство має конституювати себе в гуманітарному, масмедійному, культурологічному та освітньо-науковому вимірах [4; 5].

Роль педагога полягає в тому, щоб навчити правильно працювати з цією інформацією, виділяти головне, робити висновки і, нарешті, застосовувати набуті знання в конкретних життєвих ситуаціях. Педагог повинен виховати компетентісно орієнтовану особистість, здатну до самостійного життя. Також слід пам'ятати, що набуті знання «старіють», потребують оновлення й переосмислення.

Відповідно до енциклопедичних видань, поняття «професійний розвиток» розглядається як процес формування суб'єкта професійної діяльності, тобто системи певних властивостей в умовах неперервної професійної освіти, самовиховання та професійної діяльності. У процесі фахового розвитку особистість оволодіває системою професійно важливих якостей (комунікативні, мотиваційні, характерологічні, рефлексивні, освітні, інтелектуальні, психофізіологічні властивості людини), формуються

світоглядні, етичні якості, спеціальні наукові, технічні, технологічні знання, вміння, навички, здібності особистості фахівця [1].

Ураховуючи новий підхід до ролі сучасного педагога, системи освіти, у закладах освіти не лише обговорюють і розробляють традиційні педагогічні проблеми, а й формують нові, характерні саме для нашого часу. Проблема відкритої освіти є саме такою.

Слід зазначити, що це питання тільки формується в сучасній педагогіці, але інтерес до нього значний, що ми й намагаємося довести у своїй практиці організації й впровадження інноваційної педагогіки. Що ми розуміємо під відкритою освітою? Для нас це навчальний процес, де не тільки традиційні інститути (школа, ЗВО тощо) виконують освітні функції, а й кожний елемент соціального й культурного середовища може мати освітнє значення, якщо їх використовувати відповідним чином. Тобто освітній простір задається в певний момент часу не стільки якимось освітнім закладом і жорстко заданою ним навчальною програмою, а усвідомленням різних освітніх умов і їх певною організацією. При розробленні ідеї відкритої освіти необхідно говорити не про розроблення іншого педагогічного змісту, а про використання іншого методологічного підходу до самого його створення. Основу освітнього процесу у відкритій освіті становить цілеспрямована, контрольована, інтенсивна самостійна робота педагогів, які можуть учитися в зручному для себе місці, за індивідуальним розкладом, маючи при собі комплект спеціальних засобів навчання і погоджену можливість контакту з викладачем, а також контактів між собою. Метою відкритої освіти є підготовка педагогів до повноцінної й ефективної участі у громадській та професійній діяльності в умовах інформаційного та телекомунікаційного суспільства.

Сучасний етап реформування вищої освіти в Україні вимагає визначення нових соціально значущих орієнтирів у системі вищої освіти та диктує нові вимоги до рівня конкурентоспроможності майбутніх фахівців-педагогів, що сьогодні є одним із пріоритетних завдань галузі вищої педагогічної освіти. У зв'язку з цим сучасні освітні програми їх підготовки повинні бути спрямовані передусім на професійний розвиток, саморозвиток і самовиховання. Державна політика у сфері освіти визначає стратегічні напрями постійного духовного самовдосконалення особистості, формування її інтелектуального й культурного потенціалу як вищих цінностей нації, що знайшло відображення у Концепції розвитку освіти на період до 2025 р., законах України «Про освіту» (2017) та «Про вищу освіту» (2014). Про те, що питання професійного розвитку фахівців постійно перебувають у полі зору держави, свідчить прийнятий у 2012 році Закон України «Про професійний розвиток працівників», у якому окреслено мету державної політики у сфері професійного розвитку працівників. Таким чином, більш високі вимоги суспільства до системи освіти загалом та особистості викладача як творця педагогічного процесу у вищій школі мотивують науковців акцентувати увагу на надзвичайно важливому значенні професійного розвитку викладача у процесі його фахової підготовки.

Література

1. Енциклопедія освіти / За ред. В. Г. Кременя. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
2. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія. К.: Атіка, 2009. 684 с.
3. Биков В. Ю. Інноваційний розвиток засобів і технологій систем відкритої освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. праць / Редкол.: І. А. Зязюн (голова) та ін. Випуск 29. Київ–Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2012. С. 32–40.
4. Криченко М. О., Отич О. М., Олійник В. В. Проблеми і перспективи розвитку післядипломної освіти в інформаційному суспільстві. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Т. 65, № 3. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/index>
5. Отич О. Інформаційно-комунікаційні технології у забезпеченні якості освіти в суспільстві знань.

Пащенко Тетяна Миколаївна,

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах Інституту професійно-технічної освіти НАПН України

Коса Тетяна Григорівна,

кандидат соціологічних наук, заступник директора з навчальної роботи Київського коледжу будівництва, архітектури та дизайну

ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Варто наголосити, що проблема якості освіти залишається актуальною впродовж багатьох років і є однією з головних тем дискусій як у вітчизняному, так і у світовому освітньому середовищі. Різні аспекти цієї проблеми висвітлено у наукових доробках В. Андруценка, В. Астахової, І. Беха, М. Згуровського, І. Зязюна, В. Кременя, С. Калашнікової, М. Култаєвої, О. Локшиної, В. Лугового, М. Михальченка, Ю. Рашкевича, С. Сисоєвої, Т. Хоруженко та ін.

В останні роки в системі фахової освіти відбулися істотні зміни, пов'язані зі створенням таких умов, які забезпечуватимуть професійну підготовку висококваліфікованого фахівця на засадах особистісно зорієнтованого і компетентнісного підходів, відповідного культурного рівня, здатного до творчого розвитку, саморозвитку та самовдосконалення. Таким чином, забезпечення якості освіти на всіх її рівнях стає першочерговим завданням освітньої політики кожної держави [1].

У Декларації, прийнятій Міжнародною конференцією з вищої освіти, вказано, що якість освіти – це поняття, яке охоплює всі аспекти діяльності